

**Відповідальні
громадяни**
Responsible citizens

Затверджено

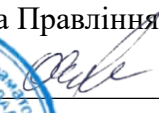
Згідно з Наказом № 01-10425

ГО «Відповідальні громадяни»

ЄДРПОУ 39895749

Голова Правління

 Коссе О.В.

м. Краматорськ

Від 01 квітня 2025 року

Політика щодо убезпечення дітей, яка реалізується Громадською організацією «Відповідальні громадяни»

Громадська організація «Відповідальні громадяни» (далі – Організація) робить усе можливе, щоб у всіх видах діяльності, які нею здійснюються, діти були у безпеці, їхні права були захищені, а до них ставилися з гідністю та повагою. Метою роботи Організації є створення безпечного та турботливого середовища для дітей, де вони можуть сформувати довірливі стосунки та отримати підтримку, щоб бути сильними та стійкими. Ця Політика захисту дітей визначає мінімальні стандарти, яких мають дотримуватися всі фізичні та юридичні особи, що працюють для, на або від імені Організації, щоб гарантувати, що у всіх наших діях пріоритетом для нас є безпека та добробут дітей, які вступають у контакт з Організацією. Політика щодо убезпечення дітей не є окремим документом і повинна застосовуватися разом з іншими відповідними політиками, положеннями та кодексами Організації.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому документі використовуються наступні терміни:

Дитина – особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше.

Вразливий дорослий – будь-яка особа віком старше 18 років, яка має найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників; або вже перебуває у складних життєвих обставинах, які негативно впливають на її життя, неспроможна самостійно їх подолати та захистити себе від значної шкоди чи експлуатації.

Відповідальна особа – визначена у встановленому цією Політикою порядку особа, яка організовує роботу, пов'язану із захистом дітей відповідно до законодавства України та положень цієї Політики.

Співробітник – повнолітня особа, яка офіційно працює та отримує оплату за роботу.

Залучений фахівець – повнолітня особа, яка залучена у проєкт за контрактом\договором.

Волонтер – повнолітня особа, яка здійснює добровільну неприбуткову соціально спрямовану діяльність, шляхом надання безоплатних робіт та послуг, та не отримує платні від Організації.

Партнери – агенції та організації, з якими Організація реалізує конкретні проєкти чи програми. Такі партнери можуть працювати з дітьми безпосередньо або опосередковано.

Інші особи – фізичні особи, наприклад, прихильники, донори, працівники засобів масової інформації, постачальники послуг, консультанти чи дослідники, яких може залучати Організація для виконання конкретних завдань.

Жорстоке поводження з дитиною - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, насильства за ознакою статі, булінгу (цькування), мобінгу (цькування), а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини. Це поняття включає, зокрема, будь-яку дію або бездіяльність, що призводить до смерті, серйозної фізичної або емоційної шкоди дитині, або дію чи бездіяльність, що створює неминучу загрозу серйозної шкоди дитині.

Булінг (цькування) - психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Експлуатація дітей - це загальний термін, який використовується для опису жорстокого поводження з дітьми, яких змушують, обманюють, примушують, продають або іншим чином залучають до експлуаторської діяльності. Для Організації експлуатація дітей охоплює дитячу працю, вербування або примушування дітей до участі у збройних конфліктах чи інших видах діяльності, пов'язаних з експлуатацією.

Недбале ставлення - з урахуванням контексту, ресурсів та обставин, недбале ставлення передбачає таку поведінку батьків (осіб, які їх замінюють), яка призводить до свідомого або неусвідомленого незадоволення дорослими життєво важливих потреб дитини, пов'язаних з її виживанням, здоров'ям та повноцінним розвитком. Це може включати, але не обмежуватися нездатністю здійснювати нагляд, захищати від заподіяння шкоди, забезпечувати належне харчування, житло або безпечні

умови праці/життя. Це також може включати дії або бездіяльність, які можуть наражати дитину на ризик експлуатації або насильства.

Дитяча праця – оплачувана і неоплачувана робота та діяльність (в тому числі послуги), що здійснюється особою, яка не досягла 16 років та в психологічному, фізичному, соціальному або моральному планах пов'язана з небезпекою чи заподіянням їй шкоди. Дитяча праця - це праця, яка є шкідливою та небезпечною для дітей і є забороненою міжнародним і національним законодавством.

Дискримінація — є однією з найбільш поширених форм насильства та порушення прав людини, що виявляється у необґрунтованому, несправедливому чи менш прихильному ставленні до дитини чи вразливого дорослого, а ніж до інших людей в подібній ситуації через їх вік, інвалідність, етнічну приналежність, походження, політичні переконання, расу, релігію, стать чи гендер, сексуальну орієнтацію, мову, культуру або за іншими характеристиками чи ознаками.

Ознаки (індикатори) жорстокого поводження з дітьми – це фізичний, психоемоційний та поведінковий прояв тих наслідків, що настали для дитини у результаті вчиненого щодо неї фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства.

Бенефіціар - фізична особа, отримувач послуг.

РОЗДІЛ 1: КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ЩОДО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ.

1.1 Майже всі діти, з якими працює наша організація, опинилися у складних життєвих обставинах, потерпали від тієї чи іншої форми жорстокого і недбалого поводження, нехтування потребами дітей. Наше завдання – захистити дітей від експлуатації та насильства, формуючи турботливе та любляче середовище у сім'ї, в тому числі посилюючи роль батьків у вихованні, розвитку дитини, в якій дитина б відчувала себе приналежною до всієї родини, громади, була вмотивована до реалізації свого потенціалу.

Важливо, щоб кожна особа, так чи інакше пов'язана з Організацією, розуміла ознаки та наслідки жорстокого поводження з дітьми, а також усвідомлювала свою роль і відповідальність за захист дітей і недопущення зловживань. Політика визначає межі такої відповідальності та описує процес протидії/реагування на випадки жорстокого поводження з дітьми, нехтування інтересами дитини та її дискримінації.

1.2 Ця Політика захисту дитини розроблена та направлена на забезпечення найкращих інтересів дитини при прийнятті рішень в конкретній ситуації для конкретної дитини або групи дітей та передбачає різні форми як безпосередню активну участь дитини у всіх процесах, які впливають на її життя, врахування її думки та заохочення участі дітей у формуванні соціальної політики.

Головний принцип, яким керується Організація, полягає в цілковитій неприйнятності піддавання дитини будь-яким формам насильства, жорстокого чи неналежного поводження (детальний опис

основних термінів та правових і організаційних основ попередження насильства в сім'ї поданий за посиланням <http://surl.li/pfbmx>).

Ця Політика спрямована на те, щоб жодний співробітник, залучений фахівець, волонтер, партнер організації чи інші залучені особи не практикував поведінки, здатної сприяти зловживанням, і не чинив дій, що можуть сприйматися дітьми, їхніми родинами та іншими дорослими як такі, що містять прояви або призводять до неналежного та недбалого ставлення. Організація також вживатиме заходів для того, щоб питання захисту дітей визначалися як головна мета всіх програмних документів, насамперед шляхом активного залучення дітей у процеси розробки та впровадження таких програм.

Принципи щодо захисту дітей:

1. Усі діти мають рівні права на захист від жорстокого поводження, дискримінаційного ставлення та експлуатації.
2. Усі діти мають заохочуватися до реалізації власного потенціалу, а будь-які прояви нерівності повинні бути ліквідовані.
3. Усі діти мають бути залучені до участі на всіх етапах роботи з ними, їх погляди та думки мають бути ретельно враховані.
4. Усі співробітники, фахівці, волонтери й інші особи, залучені до контактів із дітьми, несуть особисту відповідальність за забезпечення належного догляду та захисту дітей.
5. Конфіденційність має бути забезпечена на всіх етапах роботи з дитиною заради дотримання її найкращих інтересів.
6. Усі співробітники, фахівці та волонтери, при організації роботи з дітьми, мають враховувати їх індивідуальні потреби, проявляти терпимість до особливостей її поведінки, що може бути обумовлена попереднім досвідом та характеристиками її найближчого оточення, а також до почуттів, думок, ідей, вірувань дітей, навіть якщо вони не збігаються з їх власними.
7. Для надання допомоги дитині та проведенні корекційної і реабілітаційної роботи з нею співробітники, фахівці та волонтери мають отримати письмову згоду від батьків або законних представників дитини та усну згоду дитини на співпрацю.
8. Фото, відео матеріали, збір історій та їх публікація, інтерв'ювання здійснюється тільки після отриманої згоди дитини та її батьків або законних представників.
9. Усі співробітники, фахівці та волонтери повинні бути ознайомлені з механізмами розслідування та покарання у разі завдання будь-якої шкоди дитині.

Ключовим елементом будь-якої діяльності у галузі забезпечення добробуту і благополуччя всіх дітей є забезпечення дотримання їхніх прав.

Кожна дитина має право на:

- визнання її здоров'я, безпеки та благополуччя, а також найкращих інтересів найвищою цінністю;
- пропагування, забезпечення та підтримку її здоров'я і повноцінного розвитку;
- повагу, розуміння та визнання її цінності в межах своєї культури, релігії та етнічної групи, а також на визначення та задоволення її потреб у цьому контексті та в межах родини;
- вільне висловлювання своїх поглядів та думок з усіх питань, що торкаються дитини, включаючи право шукати, одержувати і передавати інформацію та ідеї будь-якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини.

1.3 Захист дітей охоплює процеси захисту від жорстокого і недбалого поводження, недопущення різних форм дискримінації, погіршення їхнього стану здоров'я та розвитку, забезпечення зростання в умовах, що відповідають вимогам безпечного й ефективного догляду та успішного переходу до дорослого життя.

2. РИЗИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА БЕЗПЕКУ І ЗАХИСТ ДІТЕЙ:

Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Під ризиком слід розуміти не визначену подію, умову, дію або бездіяльність співробітників, фахівців, волонтерів, яка в разі виникнення має негативний вплив, невизначеність результату, при обов'язковій наявності несприятливих наслідків для дитини та Організації.

Під заподіянням шкоди дитині слід розуміти вчинення забороненої або каральної дії та шкоду дитині будь-якою особою, в тому числі співробітником, фахівцем, волонтером Організації або загрозу безпеці і благополуччю дитини, в тому числі:

- Нерозуміння або незнання будь-якою особою, в тому числі співробітником, фахівцем, волонтером Організації, норм Політики Організації.
- Під час перебування дитини наодинці з надавачем послуг та індивідуальних консультаціях.
- Тиск безумовного авторитету дорослого.
- Використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа.
- Використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей.
- Робота з дітьми з історією травми.
- Доступ до персональних даних дітей.
- Жорстоке поводження з боку співробітників, фахівців, волонтерів (застосування тілесних покарань та будь-якого фізичного насильства).

- Травмування під час проведення заходів (ігри та активні заняття).
- Загроза життю та здоров'ю під час надзвичайних ситуацій.
- Невжиття заходів, які допускають перебування дитини в обставинах, небезпечних для її здоров'я та нехтування її потребами.
- Створення для дитини безпосередньої загрози втрати життя чи тяжкого ушкодження здоров'я або ненадання допомоги дитині, яка знаходиться в такій ситуації.
- Сексуальне насильство над дитиною, будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою.
- Сексуальне насильство в інтернеті (грумінг, секстинг).
- Негативний контент (насильство, порнографія, деструктивні ідеології) тощо.
- Булінг.
- Емоційне насильство (пригнічення, знецінення, маніпуляції).
- Стрес і тривожність (пов'язані із надзвичайними ситуаціями).
- Ризик експлуатації (використання дітей у праці, торгівля людьми).
- Шахрайство та маніпуляції (вимагання грошей, персональних даних).
- Кібербулінг (образи, погрози в соцмережах).

З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники організації повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

Для зменшення та недопущення цих ризиків важливо забезпечувати комплексний захист дітей: створювати безпечне середовище, навчати їх основам безпеки, в тому числі, через розвиток цифрової грамотності, надавати психологічну підтримку та допомогу.

3. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ.

Організація виконуватиме свої зобов'язання щодо захисту дітей за допомогою наступних механізмів:

- **Обізнаність.** Забезпечення належної обізнаності співробітників, фахівців, волонтерів та інших осіб про проблеми жорстокого поводження з дітьми, різні форми дискримінації та можливі ризики для дітей.
- **Попередження.** Мінімізація ризиків для дітей зусиллями співробітників, фахівців, волонтерів та інших осіб шляхом розширення обізнаності та застосування добросовісної практики.

- **Інформування.** Вживання заходів, спрямованих на те, щоб співробітники, фахівці, волонтери та інші особи максимально серйозно сприймали будь-які порушення і чітко розуміли кроки, необхідні для гарантування безпеки дітей.
- **Реагування.** Забезпечення належних та ефективних заходів на підтримку та захист дітей у разі виникнення підозр чи ознак можливих випадків неналежного та недбалого ставлення.
- **Забезпечення участі дітей.** Впровадження процедур врахування думки дитини на всіх етапах роботи з нею та організація заходів, що забезпечують участь дітей шляхом їх інформування, консультування, розробки та впровадження з дітьми спільних проєктів, що впливають на їх життя, в т.ч. заохочення участі дітей у формуванні соціальної політики.

РОЗДІЛ 2: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ, ВІДБІР ТА НАВЧАННЯ

Дисциплінарні процедури щодо співробітників Організації чи партнерів

Співробітники Організації, залучені фахівці, партнери зобов'язані негайно повідомляти через канали зворотного зв'язку про будь-які підозри та/чи факти порушення Політики забезпечення щодо дітей з боку Співробітників, залучених фахівців, партнерів, як тільки про них стало відомо.

Кожна особа, яка стає свідком інциденту порушення Політики щодо забезпечення дітей, особа, якій розповіли про такий інцидент, а також, бажано, дитина, особа, яка стала жертвою порушення, повинна якнайшвидше повідомити про це через встановлені канали зворотного зв'язку:

- електронною поштою: zvernennya@responsiblecitizens.org ;
- онлайн форма зворотного зв'язку на сайті;
- дзвінком на гарячу лінію за номером **+380665670016** ;
- особисто особі, відповідальній за впровадження Політики щодо забезпечення дітей - Комплаєнс-менеджеру

Підозри чи твердження про можливі порушення можуть стосуватися осіб, які працюють в Організації або партнерських організаціях. Такі питання можуть порушуватися третьою стороною або виникати в результаті спостережень за тим, як ця особа поводить себе з дітьми. Неналежна практика в роботі з дітьми може бути ознакою ризику – наприклад, якщо співробітник занадто часто наполягає на роботі з дитиною наодинці або вдома. Такі прояви в жодному разі не можна ігнорувати. За інформацією та порадами слід звертатися до відповідальної особи.

Будь-яка поведінка у відношенні до дитини чи дітей, що є дискримінаційною і жорстокою (і яка відбувається всередині або за межами робочого середовища), має розглядатися як грубе порушення, що тягне за собою застосування належних дисциплінарних заходів. Це може передбачати наступне:

Для співробітників - дисциплінарні заходи / звільнення

Для волонтерів	-	припинення співпраці
Для партнерів	-	припинення фінансування / підтримки
Для підрядників	-	розірвання угоди

З подальшим інформуванням відповідних служб\органів.

Будь-яка особа, яка повідомила про факти чи підозру щодо насильства чи інших порушень, які стосуються дітей має бути захищена від переслідувань, залякування, помсти, дискримінації чи інших негативних дій зі сторони Команди чи третіх сторін.

Будь-яка особа, яка повідомила про порушення щодо дітей, і в зв'язку з чим щодо неї застосовані негативні заходи, має місце дискримінація, цькування чи переслідування, повинна заявити про порушення Політики убезпечення дітей через канали зворотного зв'язку.

Рекомендації щодо набору та навчання персоналу

Організація дотримується кращих практик безпечного рекрутингу, адаптації і навчання співробітників, фахівців, волонтерів, відповідно “Політика управління персоналом”, “Політики захисту від сексуальної експлуатації, жорстокого поводження та наруги”, “Політики щодо убезпечення дітей”, “Політики розгляду скарг та запобігання переслідування скажників”, “Кодексу етики та поведінки”, “Положення про конфлікт інтересів”, “Політика протидії шахрайству” та “Механізму зворотного зв'язку та реагування на скарги”, що передбачає залучення лише кваліфікованих, відповідальних осіб, які дотримуються етичного кодексу та орієнтовані, зокрема, на пріоритетність захисту прав і добробуту дітей, здатних працювати з дітьми і вразливими дорослими.

Процедури набору персоналу та прийняття на роботу повинні бути доволі жорсткими, з урахуванням важливості забезпечення захисту дітей. Це насамперед стосується кандидатів на будь-які посади – співробітників чи волонтерів, що передбачають безпосередній контакт з дітьми. Керівник проєктів, відповідальні особи та регіональні координатори несуть персональну відповідальність за забезпечення дотримання відповідних процедур. Волонтери організації, чия робота передбачає прямі контакти з дітьми, також повинні пройти процедури відбору і перевірки.

Обов'язковим є розробка чітких посадових інструкцій. Особливу увагу необхідно приділити забезпеченню відповідності характеристик кандидатів критеріям відбору на посаду – насамперед необхідній кваліфікації та досвіду.

Організація здійснює підбір працівників та волонтерів, які будуть залучені до роботи з дітьми, на принципах відкритості, об'єктивності, забезпечення найкращих інтересів дитини. До Організації не можуть бути працевлаштовані або залучені до волонтерської діяльності особи, які:

- перебувають на профілактичному обліку в органах внутрішніх справ через асоціальні прояви та вчинення насильства;
- перебувають на обліку в психоневрологічному або наркологічному диспансері;
- перебували у місцях позбавлення волі.

Перед початком своєї діяльності в організації усі співробітники, залучені фахівці та волонтери, проходять підготовку з питань захисту дітей. Навчання проводить експерт з охорони дитинства, але також до навчання, за потреби, долучаються інші співробітники (керівник проєктів, регіональні координатори, адміністратори проєктів, менеджери з комунікацій) та/або професійні тренери.

Для співробітників, які щойно прийняті на роботу навчання проводиться на першому тижні роботи і з періодичністю один раз на шість місяців. Для співробітників, які працюють більше 1.5 року повторне навчання проводиться один раз на рік. Усі співробітники можуть подати письмовий або усний запит щодо необхідного для них навчання з питань захисту дитини якщо у них виникла така необхідність раніше запланованого навчання за графіком.

Процедура набору та навчання персоналу:

1. Розробка кваліфікаційних вимог для кандидата на ту чи іншу посаду з урахуванням необхідності відповідного досвіду щодо роботи з у сфері захисту дітей.
2. Оприлюднення інформації про вакансію працівника чи волонтера із зазначенням необхідних кваліфікаційних вимог.
3. Отримання і розгляд документів від кандидатів на посаду, що підтверджують кваліфікацію.
4. Визначення претендентів на посаду.
5. Проведення співбесід з кандидатами для виявлення вмотивованості та кваліфікаційного рівня з використанням ситуативних кейсів у діяльності HR.
6. Відібрані кандидати на посаду надають документи щодо наявності/відсутності обмежень для прийому на посаду.
7. Вітається наявність у кандидатів рекомендаційних листів. У разі їх відсутності відбувається звернення до керівника за попереднім місцем роботи кандидата.
8. Кожен новопризначений співробітник, фахівець або волонтер повинен отримати примірник договору про прийняття на посаду з умовами праці та відповідальністю, а також підписати Зобов'язання співробітника, фахівця, волонтера стосовно ознайомлення та дотримання Політик Організації.
9. Протягом першого тижня новопризначений співробітник має пройти навчання з Політики захисту дітей та Політики протидії щодо захисту від сексуальної експлуатації, жорстокого поводження та наруги (з обов'язковим отриманням сертифікату).
10. Відповідальна особа має перевірити наявність в трудовій угоді позначення про зобов'язання щодо виконання Політики.
11. Навчання персоналу як правильно збирати персональні дані та відповідальність про їх розголошення.
12. Навчання з опрацюванням та наданням рекомендацій персоналу щодо заповнення згод на фото, відео, інтерв'ювання тощо.

13. Для забезпечення психологічної підтримки персоналу проводяться регулярні супервізійні зустрічі для обговорення складних випадків та отримання професійної підтримки, а також надання доступу до психологічних консультацій для фахівців, які стикаються з емоційно важкими ситуаціями.

Для забезпечення поваги до прав дітей, співробітники, фахівці, волонтери організації та інші особи повинні відповідно до Кодексу етики та поведінки Організації:

- ставитися до дітей як до осіб з рівними правами і повсякчас визнавати їх особистість;
- ставитися до дітей з повагою, гідністю, делікатністю та справедливістю;
- ставитися до дітей позитивно і вбачати в них людей, які мають особливі потреби, володіють певними правами і здатні зробити свій особливий внесок;
- працювати з дітьми на засадах співпраці і партнерства, взаємної поваги і довіри;
- цінити погляди і думки дітей та ставитися до них з максимальною серйозністю, враховувати у організації подальшої роботи;
- працювати з дітьми у спосіб, що дозволяє розвивати їхні природні здібності та розкривати потенціал.

РОЗДІЛ 3: ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ОСІБ З ПИТАНЬ ДОТРИМАННЯ ПОЛІТИКИ ЩОДО УБЕЗПЕЧЕННЯ ДІТЕЙ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ УЧАСТІ.

Політика поширюється на всіх співробітників Організації, а також волонтерів, залучених фахівців, партнерів чи інших осіб. Важливо, щоб усі дотичні особи дотримувалися найвищих стандартів професійної та етичної поведінки й у роботі з дітьми, повсякчас, діяли чесно і сумлінно.

Керівник проектів Організації несе найвищу відповідальність за впровадження і виконання Політики щодо убезпечення дітей та забезпечення їх участі в межах організації, а також формування та поширення найкращих практик дотримання інтересів дитини. Зокрема, це містить у собі створення та впровадження Політики, процесів моніторингу, а також пошук, виявлення та забезпечення необхідних ресурсів.

Комплаєнс менеджер – це посада моніторингу виконання цієї Політики Організації, що здійснює контроль, інформування, ознайомлення співробітників, фахівців, волонтерів з Політикою (додаток 1). Опрацьовує дані і має доступ до інформації про будь-які порушення, несе відповідальність за реєстрацію й подальшу обробку скарг, призначається та підпорядковується Голові Правління Організації. ([Політика розгляду скарг та запобігання переслідуванню скажників.pdf](#))

Експерт з охорони дитинства є відповідальною особою за забезпечення впровадження та виконання Політики, призначається та підпорядковується Голові Правління Організації.

Основними функціями у роботі відповідальних осіб з дотримання Політики щодо убезпечення дітей є:

- впровадження заходів та політик для попередження можливих ризиків та створення безпечного середовища;
- оновлення політик та заходів для попередження можливих ризиків на основі отриманих відгуків, звітів про інциденти та змін в контексті з метою покращення програм;
- створення механізмів звітності в організації, завдяки яким будь-хто міг би безпечно повідомляти про інциденти або можливі ризики;
- впровадження системи індикаторів, що можуть вказувати на вірогідність можливої загрози від потенційного працівника на етапі рекрутменту;
- участь у проектуванні, впровадженні та управлінні гуманітарними програмами, що дозволить зменшити ризики, пов'язані з неефективним плануванням і процесами, недостатнім моніторингом та іншими чинниками, які можуть впливати на успіх гуманітарних ініціатив;
- розробка, погодження вимог до розташування, облаштування локацій, де відбуватимуться гуманітарні заходи, що стане частиною зменшення потенційних ризиків, пов'язаних із розташуванням локацій, предметів чи недостатньою інфраструктурою;
- моніторинг системи «Ідентифікації працівників з організацією» (мінімізація анонімності надавачів допомоги (персонал носить бейджі, брендовані футболки);
- лобіювання впровадження заходів адміністративного покарання для персоналу, який порушує Політики, виконавську дисципліну чи для підтримання дисципліни відносно інших працівників організації;
- проведення тренінгів для персоналу на предмет роз'яснення чинних політик організації та допустимих методів підтримання дисципліни;
- щоквартальне проведення роз'яснень для усіх працівників організації щодо: концепцій Safeguarding, недопустимих методів взаємодії з дітьми та каналів для повідомлення про інциденти та їх подальше розслідування;
- інформування та контроль поведінки персоналу з особистою інформацією колег, їх історіями, розробка системи реагування за порушення конфіденційності;
- створення доступних механізмів зворотного зв'язку на локаціях;
- контроль наявності інформаційних матеріалів з телефонами гарячої лінії, а також інформаційних буклетів та анкет зворотного зв'язку.

Через те, що Організація має представництва у різних містах країни, відповідальні особи до виконання Політики залучають регіональних координаторів.

РОЗДІЛ 4: ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА ТА ІНФОРМУВАННЯ.

В організації проводяться заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників організації та інших фахівців, які контактують з дітьми;
- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучення батьків, інших законних представників дитини (батьківські групи взаємопідтримки, розповсюдження інформаційних матеріалів);

В організації розроблені та поширені інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом:

- розміщення на інформаційних стендах, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);
- надсилання через месенджери, розміщення на офіційному веб-сайті організації та його сторінках у соціальних мережах;
- проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

Організація забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі — інформування), що передбачає такі напрями (теми):

- розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства; методи профілактики булінгу серед дітей; використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;
- надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;
- дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;
- алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

Інформування здійснюється шляхом:

- проведення інформаційних кампаній, тематичних тижнів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
- проведення ігор та рольових вправ, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
- впровадження занять з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;
- співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

- використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої в організації, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

Для проведення інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівники можуть залучати експертів, фахівців, зокрема представників органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів освіти, а також психологів, соціальних педагогів тощо.

РОЗДІЛ 5: ПРОЦЕДУРА ПОВІДОМЛЕННЯ І РОЗГЛЯДУ ФАКТІВ/ПІДОЗРИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДИТИНОЮ, НАСИЛЬСТВА АБО ЗАГРОЗИ ЙОГО ВЧИНЕННЯ.

Для забезпечення дотримання зобов'язань Організації щодо убезпечення дітей та пропагування їхніх прав, вкрай важливо, щоб будь-яка особа, яка так чи інакше пов'язана з нашою організацією і має підозри чи знає про факти жорстокого поводження (включаючи як незначні, так і серйозні порушення), повідомляла про це згідно з процедурами, що визначаються цією Політикою. Будь-які рішення щодо заходів у відповідь на проблеми мають повсякчас керуватися принципом дотримання «найкращих інтересів» дитини та прагненням забезпечити кращі можливі результати.

Недбале ставлення з дитиною може проявлятися в різних середовищах та за різних обставин. Водночас такі порушення можуть виявлятися по-різному. Усі співробітники, фахівці та волонтери повинні знати алгоритми дій щодо реагування на насильство та розуміти наслідки жорстокого поводження з дітьми (детальна інформація щодо проявів, та наслідків жорстокого поводження та насильства відносно дитини подані на сайті <http://surl.li/frzxx>) з метою вчасного виявлення проблеми, професійного реагування та надання реабілітаційних послуг дитині, вжиття попереджувальних заходів щодо недопущення повтору та притягнення кривдників до відповідальності.

Виявлення факту/підозри жорстокого поводження з дитиною, насильства або загрози його вчинення відбувається через:

- анонімне повідомлення (письмове чи телефонне) щодо фактів насильства;
- особисте повідомлення/заява дитини чи іншої особи;

- отримання інформації зі слів батьків, законних представників, вихователів, родичів, сусідів та інших осіб;
- підозри працівників організації, які контактують з дітьми щодо можливого жорстокого поводження з дитиною;
- безпосередньої присутності працівників організації під час скоєння насильства;
- безпосереднє спостереження за поведінкою дитини працівниками організації під час надання послуг;
- проведення психодіагностичних методик з дітьми (зокрема, проєктивних) психологом;
- здійснення оцінки потреб дитини;

Комплаєнс менеджер приймає скарги через визначений механізм зворотного зв'язку та визначені Процедурою отримання скарг. Саме цей працівник повинен приймати та документувати скарги, реагувати на сигнали про порушення Політики, а також проводити попередні розслідування.

З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в організації забезпечено впровадження анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3;

Процедура повідомлення і розгляду фактів/підозри жорстокого поводження з дитиною, насильства або загрози його вчинення

Діти і вразливі дорослі мають право та можливість вільно, у безпечний спосіб та безперешкодно повідомляти про випадки насильства, зловживання або будь-якого іншого порушення її прав і безпеки. Організація прагне створити безпечну культуру повідомлення і розгляду фактів/підозри насильства.

У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною працівник організації у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

Діти, їх батьки, законні представники, вразливі дорослі, з якими взаємодіють співробітники, фахівці, волонтери Організації, повинні знати про канали зворотного зв'язку, через які можна повідомити про порушення або ж повідомити про порушення будь-якому дорослому з числа співробітників, якому довіряють.

Весь Персонал повинен звертати увагу на фізичний, психологічний (емоційний) стан дітей і вразливих дорослих, з якими контактує, а також їх зовнішній вигляд і поведінку.

Повідомлення про жорстоке поводження з дитиною або підозру (загрозу) його вчинення в обов'язковому та терміновому порядку (протягом 24 год) подається співробітником, фахівцем або волонтером Організації особисто або анонімно відповідальній особі (комплаєнс-менеджеру) коли:

1. У співробітника, фахівця або волонтера існує підозра у тому, що по відношенню до дитини вчинено жорстоке поводження (вдома, у закладах, однолітками, іншими працівниками чи волонтерами або іншими особами, або існує загроза вчинення жорстокого поводження).

Підозра щодо вчинення жорстокого поводження може виникнути коли:

- а) виявлено ознаки вчинення щодо дитини жорстокого поводження;*
- б) в оточенні дитини існує ряд факторів, що збільшують ризик виникнення жорстокого поводження з дитиною.*

2. До співробітника, фахівця або волонтера звернулась дитина зі скаргою щодо жорстокого поводження з нею або особа: родичі, найближче оточення, працівники закладу, де навчається дитина, чи інші особи.
3. Працівник чи волонтер став свідком вчинення жорстокого поводження з дитиною.

Якщо інформація надається зі слів дитини потрібно письмово задокументувати саме те, що було сказано/побачено/почуто дитиною. Якщо працівникові чи волонтеру дитиною було надано письмову скаргу, то вона обов'язково передається відповідальній особі, про що дитина повинна бути проінформована.

Дії співробітника, залученого фахівця чи волонтера Організації після виявлення випадку жорстокого поводження з дитиною або загрози (підозри) його вчинення:

1. Забезпечити безпеку дитини, перемістивши її в безпечне місце. Повідомити дитині, що вона у безпеці і їй буде надана необхідна допомога, а також переконатися, що вона зрозуміла це. Також, необхідно з'ясувати, які заходи негайного захисту і допомоги необхідні дитині/вразливому дорослому.

Приклади:

- переміщення в безпечне місце;
- медична допомога;
- психологічна допомога;
- вода, їжа, одяг тощо.

2. Терміново (протягом 24 год) усно або письмово повідомити про факт або загрозу (підозру) жорстокого поводження з дитиною відповідальній особі - Комплаєнс-менеджера.

Навіть якщо у працівника чи волонтера виникають певні перестороги щодо помилкового розуміння ситуації, і факти жорстокого поводження не є підтвердженими або наявними вочевидь, у будь-якому випадку потрібно повідомляти про це відповідальну особу для проведення заходів із з'ясування ситуації. При наявності сумнівів потрібно пам'ятати, що наслідком відсутності реагування може бути подальша експлуатація та/або жорстоке поводження, що може призвести до збільшення шкоди фізичному та психічному здоров'ю дитини, загрози життю, та, відповідно,

порушення законодавства. При цьому, рішення щодо організації надання допомоги дитині та з'ясування обставин ситуації не може бути прийнято співробітником чи волонтером самотійно.

Дії відповідальної особи (комплаєнс-менеджер) після отримання повідомлення :

1. Вжити заходи для **забезпечення безпеки дитини**: оцінити безпосередню небезпеку жорстокого поводження для життя і здоров'я дитини, а також шкоду, заподіяну дитині. За потреби, екстрено направити дитину до установи охорони здоров'я для оцінки стану здоров'я дитини та/або надання психологічної допомоги. Негайно, але не пізніше 24 годин передати інформацію про жорстоке поводження з дитиною або загрозу (підозру) його вчинення до відповідальних служб за місцем проживання (перебування) дитини - службу у справах дітей та Національну поліцію.

Комплаєнс менеджер інформує про зафіксований випадок Директора проектів та програм та Голову Правління.

Спеціально призначена відповідальна особа повинна володіти контактами місцевих органів та структур, відповідальних за реагування на випадки жорстокого поводження з дітьми та захист прав дітей.

Спеціально призначена відповідальна особа повинна володіти контактами місцевих органів та структур, відповідальних за реагування на випадки жорстокого поводження з дітьми та захист прав дітей.

2. Протягом 24 годин задокументувати належним чином випадок відповідно до форми звітності, (зазначити інформацію про присутніх під час інциденту та/або винних осіб, опис випадку, перебіг і послідовність дій, свідчення дитини та вжиті заходи - Додаток 2).
3. Після повідомлення відповідних органів, якщо це вимагається ситуацією, необхідно підтримувати контакт з поліцією, ювенальною поліцією, службою у справах дітей, уповноваженим з прав людини/дитини для надання додаткової інформації, допомоги під час розслідування. За потреби, можна розробити план довгострокової підтримки дитини, вразливого дорослого, родини для подолання кризи і забезпечення безпеки в подальшому. Якщо необхідно, слід взаємодіяти з іншими організаціями громадянського суспільства та державними органами і установами для надання комплексної допомоги дитині, вразливому дорослому і родині.

У випадку розслідування справи жорстокого поводження з дитиною або загрози (підозри) його вчинення необхідно інформувати дитину про стан розгляду цієї справи та про органи, установи та організації, які залучені до надання допомоги дитині і забезпечують захист її прав в найкращих інтересах. Ця інформація надається дитині з урахуванням її віку та психологічного стану людиною, яка виявила факт жорстокого поводження з дитиною або загрози (підозри) його вчинення. Важливо, щоб якомога менше осіб обговорювали з дитиною цей випадок.

РОЗДІЛ 6: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ ДІТЕЙ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЇХНЬОГО ЖИТТЯ

Право дітей на висловлення власної думки, участь у прийнятті рішень щодо їх життя передбачено у статті 12 та 13 Конвенції ООН Про права дитини та у статті 9 Закону України «Про охорону дитинства».

Кожна дитина, яка отримує послуги, у проектах Організації реалізує своє право на участь у прийнятті рішень, що стосуються її життя, шляхом впровадження процедур, які передбачають інформування дитини та проведення консультацій з нею, погодження всіх рішень в процесі надання їй послуг за технологією ведення випадку.

Діти є основними бенефіціарами, які отримують послуги, створені за підтримки Організацією, вони здатні оцінити якість цих послуг з погляду забезпечення їх інтересів та потреб. Співробітники організації повинні розглядати дітей як повноцінних партнерів у процесі моніторингу якості послуг та розробки планів удосконалення/створення нових послуг.

Для впровадження права дітей на участь у прийнятті рішень співробітники організації повинні планувати та впроваджувати заходи з моніторингу якості послуг за участі дітей, а також залучати дітей до розробки нових послуг, впровадження змін у їхньому житті шляхом проведення консультацій з дітьми, розробки та реалізації спільних проектів.

У ході здійснення роботи з дитиною та її сім'єю керуючим правилом має бути те, що дитина є повноправним та активним учасником команди в організації та здійсненні роботи з нею та її сім'єю (ведення випадку). Думка дитини є важливою для Організації та обов'язково враховується при плануванні та реалізації планів, вирішенні питання її подальшого переміщення, шляхом реінтеграції, влаштування у сімейні форми виховання, умови максимально наближені до сімейних.

Важливо пам'ятати, що у ході роботи дитина залучається на всіх етапах діяльності та інформується про всі важливі події, які відбуваються відносно неї та її сім'ї, яка наразі може і не перебувати спільно з дитиною. Обов'язково дитина є і суб'єктом і об'єктом при проведенні оцінки сильних сторін та потреб, формуванні плану роботи з нею та її сім'єю, вирішення всіх питань, що стосуються життя та здоров'я дитини.

Врахування думки дитини при вирішенні питання щодо її переміщення, підготовка до змін, які відбуватимуться у її житті є обов'язковою.

Обов'язковим є і врахування думки дітей щодо якості наданих нами послуг, задля їх покращення, удосконалення, а також створення необхідних нових послуг для покращення життя дітей.

РОЗДІЛ 7: КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРІЙ І ЗОБРАЖЕНЬ

Забезпечення конфіденційності на всіх етапах розгляду і документування

Забезпечення конфіденційності має визначальне значення. Співробітники організації та інші особи мають проявляти неабияку пильність з точки зору захисту інформації і передавати її тільки тим, хто повинен долучатися до процесу. Для забезпечення конфіденційності інформації щодо дитини вона має зберігатися у місці з обмеженим доступом. Якщо інформація зберігається на комп'ютері, то він має бути захищений паролем. Відповідальна особа несе персональну відповідальність за забезпечення конфіденційності цих записів.

З метою дотримання Закону України від 01.06.2010 року № 2297 “Про захист персональних даних” та забезпечення поінформованості, Організація або відповідальні особи повідомляють бенефіціара про мету збору персональних даних, включення їх до бази даних, та про третіх осіб, яким передаються його дані.

Згода також може бути надана бенефіціаром шляхом проставлення відповідної позначки-погодження у гугл-формі, де ідентифікація здійснюється через електронну пошту або інші офіційні інтерактивні інформаційні ресурси Організації, які використовуються нею у межах виконання завдань.

Згода зберігається в Організації протягом усього часу обробки персональних даних, але не довше, ніж це передбачено законодавством України.

Рекомендації щодо конфіденційності стосуються співробітників, волонтерів, партнерів, працівників засобів масової інформації, консультантів, постачальників послуг, дослідників і будь-яких інших осіб, пов'язаних з діяльністю Організації. Метою рекомендацій є зведення до мінімуму ризику несанкціонованого використання зображень, персональних даних та історій дітей. Ці рекомендації поширюються на всі види зображень (у тому числі друковані та цифрові фотографії, відео) незалежно від того, вони з'являються у внутрішніх чи зовнішніх виданнях, в друкованому або цифровому форматі.

Отримання згоди на зйомку та запис історії

Як організація, що спрямована на захист та покращення життя дітей, ми зобов'язані забезпечувати дотримання їхніх прав, приватності та особистої недоторканності. Усі дії та заходи мають відповідати стандартам захисту персональних даних та найвищим правовим нормам.

Загальні положення

- Інтереси дитини є пріоритетними у всіх рішеннях щодо зйомки або запису історії.
- Особи, які здійснюють зйомку чи запис історії, повинні бути ознайомлені з відповідними правилами та вимогами.
- До початку зйомки або запису необхідно отримати усну згоду від сім'ї/дитини.

- Якщо дитина не бажає брати участь у зйомці, її право на відмову має перевагу навіть за наявності згоди батьків або опікунів.
- Дитина/сім'я повинна бути поінформована про те, як зображення чи історія будуть використані.
- Якщо після публікації історії чи фото дитина або сім'я звертається з проханням видалити контент, Організація зобов'язана якомога швидше виконати цей запит.

Процедура отримання згоди

- Кейс-менеджер або інший відповідальний співробітник пояснює дитині доступною мовою мету зйомки, процес її проведення та потенційне використання матеріалів.
- Для дітей віком до 18 років обов'язково отримується письмова згода одного з батьків або законного опікуна.
- Якщо особа або її представник має інвалідність, що унеможлиблює надання письмової згоди, допускається використання відбитка пальця або позначки з письмовим поясненням іншої особи.

Зберігання та захист даних

- Заповнені форми згоди скануються або фотографуються та зберігаються у захищений паролем папці.
- Згоди у паперовому вигляді зберігаються у закритому місці.
- Жодне зображення не може бути використане на веб-сайті чи в соцмережах без попереднього письмового дозволу.

Використання зображень та забезпечення конфіденційності

- Зображення або відео не повинні містити персональних даних дитини (адреса, телефон, електронна пошта тощо).
- Використання реального імені можливе лише за попереднього погодження.
- Псевдонім має використовуватись послідовно у всіх комунікаціях.
- Вік дитини може бути вказаний лише, якщо це є невід'ємною частиною історії.
- Усі матеріали перед публікацією мають бути переглянуті та погоджені відповідальною особою та відділом комунікацій.

*Хоча права на **авторські зображення** зазвичай і належать фотографам або відеооператорам, їх використання має бути обмежене нашими цілями і не може використовуватись для портфоліо фотографа та його власного просування. Усі фотографіи повинні дати письмову згоду, що матеріал не буде використовуватися спільно з третьою стороною і буде*

використовуватись тільки для наших цілей. Всі фотографії повинні надати організації необмежені права використання зображень.

РОЗДІЛ 8. УПРАВЛІННЯ ПОЛІТИКОЮ

Політика щодо забезпечення дітей може бути змінена або до неї можуть бути внесені поправки Правлінням Організації у відповідності до змін у законодавстві.

Відповідальні особи	Комплаєнс-менеджер, експерт з охорони дитинства, регіональні координатори.
Власник політики	Керівник проєктів
Політику затверджує	Голова правління
Дата затвердження	28.02.2025 р.
Дата наступного перегляду	28.02.2027 р.